

7. Magyar Ökológus Kongresszus

**2006. szeptember 4-6.
Budapest**

**Előadások és poszterek
összefoglalói**

**Szerkesztette:
Szentesi Árpád, Szövényi Gergely,
Török János**

Karakter kisemlős fajok populációdinamikája és térbeli eloszlása energiafű ültetvényen

Horváth Győző

Pécsi Tudományegyetem, Állatökológia Tanszék

Az energetikai célú biomassza-ültetvények hazai megjelenésével és széleskörű elterjedésével párhuzamosan felvetődik az igény annak vizsgálatára, hogy a hagyományos mezőgazdasági kultúrákhoz képest extenzívebb művelésű biomassza-táblák hogyan illeszkednek a ma fennálló agro-ökológiai rendszerbe. Fontos kérdésként merül fel a mezőgazdaságban hagyományosan „ellenfélként” kezelt kisemlős-populációk tér-időbeli dinamikájának megváltozása, amely folyamat feltehetően nem független a biomassza-táblák méretétől, térbeli eloszlásától, művelésének intenzitásától és az adott mezőgazdasági táj mozaikosságától. Hipotézisünk szerint az intenzív mezőgazdasági tájban megjelenő, kis mértékű zavarásnak kitett biomassza-ültetvények kedvezően befolyásolják a gyakori fajok elterjedését és állományméretét. 2005-2006-ban a Görcsöny-Keresztespuszta mellett található, 60 ha területű energiafű (*Elymus elongatus* cv. *Szarvasi-1*) ültetvényben végeztük a kisemlős populációk felmérését. Fogás-jelölés-visszafogás módszeren alapuló elevenfogó csapdázást alkalmaztunk és a mintavételezés június-október között történt. A csapdahálók úgy helyezkedtek el, hogy az energiafű parcella és vele szomszédos más területek között fellépő szegélyhatást is figyelembe tudjuk venni. Az energiafű ültetvény a cickányok közül a *Crocidura* fajoknak kedvezett, mindkét hazai faj előfordult az ültetvényben. A rágcsálók közül a mezei pocok mellett domináns kisemlősként a generalista pirók erdeiegér jelent meg. A mezei pocok a nyári hónapokban hasonlóan használta az energiafű és a szomszédos gabonaföld területét, míg a pirók erdeiegér az energiafű parcellában volt domináns. Az energiafű kaszálását követően a faj átváltott az erdőszegély területének használatára, míg ezzel párhuzamosan az energiafűben fokozatosan csökkent a létszáma. Az eredmények azt tükrözik, hogy a pirók erdeiegérnek a kaszálás után is jobban megfelelt az energiafű területe, de ekkor már elsősorban az erdőszegélyt használta és a populáció egyedei e „forrás” élőhelyet jelentő szegélyzónából migráltak az energiafű területére. A kaszálás, mint művelési beavatkozás leállította a kisemlősök őszi sűrűség-növekedését, ami leginkább a gradációra hajlamos mezei pocok létszám csökkenésében nyilvánult meg. (VIII/P)